

Memòria de la professió

Abril 2026

Entrevista al

Dr. Lluís Guerrero i Sala

Compilador: Genís Carrasco

Neix a Cervera el 28 d'agost de 1950 i passa la joventut a Lleida. El 1968, inicia medicina a Saragossa i es llicencia el 1974. Antropòleg físic, paleopatòleg i prehistoriador des del 1969. Conseller adjunt de l'Institut d'Estudis Ilerdencs (1971). S'especialitza en cirurgia cardiovascular a l'Hospital de la Creu Roja, Hospital de la Santa Creu i Sant Pau i la Clínica Sagrada Família; títol 1980. Treballa a la Clínica Sant Josep de Manresa (1976 – 1990). President de la Creu Roja del Berguedà (1978 – 1980). Entre el 1990 i 1994, col·labora com a especialista extern a les intervencions de cirurgia vascular de l'Hospital de Mútua de Terrassa. Doctor en Medicina per la Universitat de Barcelona (2006). De 1995 al 2003 exerceix a la Clínica i al Centre Hospitalari de Manresa, i del 2003 al 2015 a la Clínica i a l'Hospital de Sant Joan de Déu de la ciutat.

Jubilat de la pública el 2015, segueix exercint privadament a la Clínica fins a l'estiu de 2025. Acadèmic corresponent de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya (1994) i numerari (des del 2009 i hi segueix). Historiador de la medicina des de 1980. Director de l'Arxiu Històric de les Ciències de la Salut "Simeó Selga i Ubach" del CoMB (1994 – 2002 i des del 2010 fins ara). President de la Delegació del Bages del CoMB (2002 – 2010). President de la Societat Catalana d'Història de la Medicina (2012 – 2016). President del XX Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana (2017). Director de la revista *Gimbernat* des del 2019 fins ara. President de l'associació "Grup de Prehistòria del Solsonès" (2018, fins ara). Patró de les fundacions Caixa Manresa, Pere Virgili, Althaia i ara ho és d'Àlicia. Membre del Consell Consultiu de la Fundació Althaia. Premi Capitel·l (1989), Premi Personatge Bagenc (2008), Premi Bages de Cultura (2009), Premi a l'Excel·lència Professional del CoMB (2010) i Premi Oleguer Bisbal (2010).

Com van ser la seva infància i joventut?

Soc fill d'un funcionari i d'una mestressa de casa. Era el gran de tres germans. Tenia 7 anys més que el següent i 9 més que l'última, la qual cosa volia dir que mentre eren petits els ajudava a ells i a la mare.

El pare era un pluriocupat i treballava totes les hores que podia per fer viable la família en temps d'escassetat; s'arribava a cobrir totes les necessitats primàries, però sense cap mena de concessió a viatges, ni restaurants, ni a cap vehicle propi. La primera vegada que, des de Lleida vaig anar a Barcelona, tenia catorze anys; hi vaig passar un cap de setmana a casa d'uns tiets. Estiuejava a la casa pairal del Solsonès, la dels avis; allà ens reunien als cosins i rebíem una educació complementària en contacte amb la pagesia i la natura.

Vaig estudiar al Col·legi Episcopal de Lleida i el preuniversitari a l'Institut. Vaig tenir bons amics, entre els quals Josep Petit i Agustí Talens.

A 13 anys ja escrivia a la revista del col·legi i llegia literatura castellana, sobretot novel·la, teatre i obres sobre patrimoni cultural. Devorava llibres, els que em compraven i els que trobava on fos. També m'interessaven les ciències naturals i cercava minerals, fòssils, feia un herbari, col·leccionava papallones i a partir dels 14-15 anys em vaig interessar pels vertebrats i la taxidèrmia. La recerca arqueològica m'ocupà molt a partir d'aquesta època.

Estudiant l'assignatura d'Anatomia-I en una pensió de Saragossa, 1968

Què el du a estudiar medicina?

Com deia, llegia molt i variat. Trobava més lectures de lletres que de ciències, però també. Els anys seixanta m'embadalia amb els programes de ciències de Lluís Miravittles a TVE, i d'altres que feien en blanc i negre a l'hora que dinava. Entre els grisos de l'època també hi havia algunes llums. La ciència em va dur a l'anatomia humana i al seu funcionament i a casa de l'avi llegia llibres antics de medicina del tombant del segle XIX al XX.

El 1966 vaig poder conèixer el metge Dr. Francesc Arasa Bernaus, un gran intel·lectual que es construï una segona residència al Solsonès. Allà hi celebrava cada any el Symposium Internacional de les Ciències de l'Home i hi reunia celebritats acadèmiques de tot el món. Després d'algunes converses i comprovat el meu neguit pel coneixement de les ciències, lletres i arts, em permeté assistir a algunes d'aquestes trobades des d'un racó discret. Això va ser un punt d'inflexió de la meua manera d'entendre el coneixement, també l'home com a ens biològic i social.

A finals de 1967 el Dr. Christiaan Barnard va dur a terme el primer trasplantament de cor. La meua motivació va agafar embranzida i els pares es van atrevir a pagar-me la carrera, a costa d'un suprem esforç.

Lluís Guerrero, el segon per la dreta, dirigint el seu equip de prehistòria al Museu de Solsona, 1971

Com va arribar a la facultat i com era?

Havia de començar medicina el 1968 i els moviments socials del moment feien difícil fer el primer curs a la Universitat de Barcelona sense risc de perdre'l a causa dels successius tancaments. Els pares van decidir que això era un risc que no podien afrontar i em van enviar a la Facultat de Medicina de la Universitat de Saragossa. Aleshores la facultat era al casalici històric de la Plaza del Paraíso. Ja no me'n vaig moure més i vaig fer allà tota la carrera. Vaig ser la darrera promoció que en va sortir, després van traslladar la facultat al nou campus universitari i van donar altres usos a l'edifici.

Excavant la necròpolis de les Marcetes (Manresa, c. 3.500 aC), 1986

Com era l'aprenentatge?

Vaig formar part d'aquella ingent onada d'estudiants, de la plètorà universitària. La major part de l'alumnat era de l'estat, però també per raons polítiques hi havia estudiants llatinoamericans. Davant aquella congestió, el primer i tercer cursos eren selectius i els tres darrers ja no tenien un alumnat tan nombrós.

Jo no havia sortit mai de Lleida i allà tot era nou, la ciutat, la gent, els costums... Vaig anar de pensió en pensió, intentant sobreviure en llocs precaris amb mitjans migrats. Gana, fred i l'alegria de la joventut.

Vaig coincidir amb alguns catedràtics catalans, com ara els professors Pié i Traserra, i també hi havia alumnes catalans a la meva promoció i a altres. Les classes eren

totes teòriques, llevat de les pràctiques de dissecció a anatomia, les d'histologia i anatomia patològica en què miràvem pel microscopi òptic i dibuixàvem i acoloríem el que hi vèiem; excepcionalment, en alguna de clínica un de nosaltres es treia la camisa i el professor ens feia auscultar pels companys. Tot eren lliçons magistrals, apunts de classes, llibres i poca cosa més. Les places d'alumne intern tenien molta requesta i eren difícils d'aconseguir sense influències.

Com va ser el primer contacte amb un hospital i amb pacients?

Com l'educació reglada no m'hi donava accés, vaig anar a veure al Dr. Sanz a l'Hospital Provincial i així, a partir de quart curs em vaig poder afegir a la comitiva que feia cada dia el passi de visita a part dels ingressats. Al principi estava fascinat per una visió quasi esotèrica de la medicina i a poc a poc vaig començar a entendre el significat de tot plegat, d'escoltar, explorar, plantejar el diagnòstic diferencial i, més tard, el tractament. Allà només vaig veure patologia mèdica. Recordo alguns casos de brucel·losi, cardiopaties i patologia digestiva. L'estiu del 1971 es produí un brot de còlera a la ribera del Jalón que va donar lloc a una intensa campanya de vacunació; jo no en vaig arribar a veure cap cas.

Inauguració de l'Arxiu Històric de les Ciències de la Salut (CoMB, Manresa). Amb el Dr. Simeó Selga, 1994

Com va fer l'especialitat?

Tothora estava obsedit amb la patologia cardiovascular i el seu tractament quirúrgic. A Saragossa no tenia gaires oportunitats per veure'n de prop. A la fi, a primers de cinquè curs, vaig aconseguir relacionar-me amb l'especialista Dr. Martínez – Osorio, que em va acceptar per anar a veure les seves sessions quirúrgiques a la Clínica del 18 de Julio i a la del Pilar. Tres mesos després em permetia rentar-me i fer valves. Això es va mantenir fins al darrer curs.

Acabada la carrera i després d'exercir de metge de l'Acadèmia General Bàsica de Suboficials de Talarn, vaig rebre formació durant un any a cirurgia cardíaca a l'Hospital de Creu Roja de Barcelona, sota la direcció del Dr. Castro Llorens, i de cirurgia vascular sota la del Dr. Eusebi Sala Planell a l'Hospital de Sant Pau i després a la Clínica de la Sagrada Família. Especialista en cirurgia cardiovascular, amb títol emès el febrer del 1980.

L'any 1976 vaig anar a treballar com a cirurgià vascular a la Clínica Sant Josep de Manresa com a adjunt del Dr. Redondo. Més tard em vaig casar amb la Victòria i vàrem fixar residència en aquesta ciutat. També, durant una temporada, vaig ser metge de cirurgia general de l'Ambulatori del SOE i del Montepio Tèxtil de Malalties, i quan aquest darrer va derivar cap a l'assistència geriàtrica va oferir una diplomatura en geriatria, que vaig seguir.

Visita de les catacumbes de Palerm, 2002

Què destacaria de la seva experiència professional a Manresa i a la Catalunya central?

El 1976 a la Clínica vam crear el primer servei públic de cirurgia vascular de la ciutat i la Catalunya central i donàvem assistència al nostre centre i anàvem als altres hospitals de Manresa a resoldre les interconsultes. Vam viure la transferència de la sanitat a la Generalitat el 1979 i tot el que se'n derivà, com ara el mapa sanitari de Catalunya i les successives polítiques de salut. Manresa tenia un excés d'hospitals i entre el 1986 i el 2002 va seguir un procés d'integracions dels cinc centres. Jo sempre he treballat a la Clínica Sant Josep, fins ara, però des de final del 1994 de forma mutual i privada, i la pública vaig passar a exercir-la al Centre Hospitalari el 1995 i a l'Hospital de Sant Joan de Déu (Fundació Althaia) el 2003, fins a l'edat de jubilació.

El desplegament de la Fundació Althaia, d'una banda, i de tot el sistema universitari en salut a càrrec de la Fundació Universitària del Bages (FUB), de la Universitat Internacional de Catalunya (UIC) primer i després de la Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya (UVic – UCC), ens ha introduït al segle XXI, en un model modern i eficaç i amb algunes característiques pròpies. L'assistència, docència i recerca mèdica, i un treball en xarxa, han donat pas a unes possibilitats mai sospitades.

Va tenir implicació i lideratge en el camp de la professió?

He pertangut a societats professionals de l'àmbit de la meva especialitat i també he estat president de la Societat Catalana d'Història de la Medicina, vocal de l'Associació Catalano-Balear de Paleopatologia en dos mandats, membre de *Paleopathology Association* i altres. Entre el 1994 i 2002 i després des del 2010 fins ara, he dirigit l'Arxiu Històric de les Ciències de la Salut "Simeó Selga i Ubach", un ens col·legial que ha creat una biblioteca mèdica històrica de 40.000 volums, amb diversos arxius sanitaris, i vam crear el Premi d'Història de la Medicina Catalana "Oleguer Miró i Borràs", del qual ara se n'ha convocat la trentena edició; també hem editat una trentena de llibres amb els treballs guardonats (sèrie PAHCS) i hem fet altres línies editorials amb obres diverses. El 1994 vaig ser acadèmic corresponent per elecció de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya i numerari per elecció el 2009. He presidit la Comissió (gestora) de patrimoni Històric Sanitari de Catalunya, un projecte que no ha trobat el ressò necessari a la Generalitat. També soc membre del patronat de la Fundació Museu d'Història de la Medicina de

Catalunya, de la Fundació Alícia i membre del Consell Consultiu de la Fundació Althaia.

He estat vinculat sempre al Col·legi de Metges des de diversos camps d'activitat i molts anys amb la Junta Comarcal del Bages, que vaig presidir del 2002 al 2010. En general, he fet moltíssima assistència, poca docència, recerca i molta gestió acadèmica i corporativa.

XIII Congrés d'Història de la Medicina Catalana. La Canonja, 2004

Expliqui les seves activitats a banda de l'assistència mèdica

N'he tingut com a membre de la Institució Catalana d'Història Natural (IEC), interessat per l'anatomia òssia comparada dels vertebrats sobretot, però per les ciències naturals en general. Això i l'anatomia mèdica em van dur des del 1969 a investigar en l'antropologia física prehistòrica catalana i com a context, a conèixer la prehistòria i a fer moltes excavacions en el marc del Servei d'Arqueologia de la Generalitat. No he fet només antropologia prehistòrica, sinó també d'èpoques posteriors, protohistòriques i històriques, fins a fer-ne una aplicació actual en el camp de l'antropologia òssia forense.

El coneixement dels marcs històrics i de la medicina em van dur a la història de la medicina a partir de 1980. He fet arqueologia, antropologia i història, tot alhora.

També he estat al camp de les humanitats en general, col·laborant amb museus, implicant-me en temes de patrimoni cultural immoble i moble, i en literatura. Fa vint

anys que desenvolupo la pàgina de “Metges i literatura” dins la web del CoMB, on presento les obres no mèdiques dels col·legiats, en especial de narrativa, assaig, biografies, viatges i poesia.

Aquestes activitats han interferit en el temps dedicat als pacients?

No, mai. Les meves jornades professionals fins a temps ben recents no han estat mai pendents del rellotge ni del calendari. Fins fa uns anys he fet voluntàriament moltes hores diàries de mitjana i molts festius, sense rebre'n contraprestacions. Sempre m'he sentit compromès amb els pacients i els companys, tant metges com d'infermeria.

Dirigint la prova pilot del govern de la Generalitat d'exhumacions de fosses de la Guerra Civil (Puigvistós, 2005)

Ha escrit molts treballs i ha editat molts llibres?

He escrit articles professionals i sobretot d'antropologia, prehistòria, història en general, patrimoni cultural, història de la medicina i alguns de divulgació sobre temes diversos. He escrit capítols de llibres i llibres sobre aquests temes. En general, bastant.

També he participat en congressos mèdics i dels altres àmbits citats, i he donat conferències sobretot plegat.

A més de la producció pròpia, he tingut força activitat com a editor de llibres, monografies, opuscles i audiovisuals d'altres autors. He fet el que he pogut per donar a conèixer la feina meritòria de companys i coneguts.

Discurs d'ingrés com a acadèmic numerari
de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya, 2009

Què creu sobre els idearis i valors de la professió mèdica?

Haver exercit durant cinquanta-un anys permet tenir una certa perspectiva dels canvis de la professió, tot i que ben segur molts hauran sabut analitzar-los molt millor que jo. No hi ha dubte que la medicina com a servei a altri ha canviat molt i ha anat esdevenint més científica, més basada en l'evidència i més resolutiva. Dins d'aquest canvi, en un format més dirigit a la ciència i als resultats, en un ambient laboral i de treball sota consignes del sistema, s'han perdut part d'aquells valors que alguns pacients i companys ara troben a faltar, com l'accessibilitat, la coneixença mútua, la identitat compartida, la proximitat, l'educació en l'aspecte i el tracte, el respecte sense barreres, l'empatia, la confiança, la solidaritat, la continuïtat de l'assistència per un mateix metge, l'assistència sense presses, etc.

Les ciutats de Catalunya tenien metges nascuts allà mateix o en llocs propers i compartien una cultura pròpia amb els pacients; ara la demografia mèdica, les

dificultats d'accés a la professió i la globalització han produït un distanciament entre pacients i metges i un menor compromís d'aquests amb la societat.

Antropòleg del Grup de Prehistòria del Solsonès, 2016

Quines condicions considera necessàries per a l'exercici actual de la professió?

Crec que cal disposar d'una assistència primària potent, sense llistes d'espera, amb proves complementàries a l'abast i bona formació per fer-les i interpretar-les. La primària ha de filtrar les urgències i l'assistència hospitalària, però sense actuar de mur d'accés a les especialitats quan cal. Els dispositius assistencials han de compartir la història clínica del pacient sense itineraris informàtics estranys, per la qual cosa aniria molt bé que tota l'assistència pública disposés d'un sistema informàtic unificat. L'assistència mutual-privada no en pot quedar al marge, i hi hauria d'haver la possibilitat de compartir les dades. En una societat en què més de la tercera part de la població té doble cobertura assistencial, no hauria d'existir cap rebuig des de la pública a les decisions preses al camp mutual, sempre que estiguin basades en la bona praxi, com solen estar-ho. L'assistència sanitària i la sociosanitària han d'estar integrades. Cal abordar model i finançament.

La pandèmia de COVID-19 va obrir via a les visites telefòniques; crec que s'abusa d'aquest mecanisme, que s'hauria de reservar per a gestions sanitàries bàsiques, però en cap cas una trucada pot substituir una visita presencial, amb anamnesi, observació i exploració.

La intel·ligència artificial està entrant amb força a la pràctica mèdica i és difícil preveure quin ús en faran els pacients i els professionals. En aspectes més científics caldrà fer un seguiment del progressiu coneixement de la genètica, la immunologia, la robòtica i la nanociència; també d'altres de context com la política i l'economia de la salut.

El darrer dia com a metge en exercici
a la Clínica Sant Josep de Manresa, 2025

Des de la història de la medicina i de l'experiència personal, què aconsellaria als joves que volen estudiar medicina?

La medicina assistencial no és només una feina: sobretot és un servei i cal disposar de les qualitats i habilitats necessàries per a donar-lo. Si no es tenen qualitats per l'assistència, es poden practicar la recerca, la docència, la divulgació sanitària bàsica, la gestió o a altres aspectes socialment necessaris.

Cal conèixer bé la professió mèdica per a exercir-la, respectar-la com a tal i estar atent a les informacions del CoMB. Cal conèixer la història de la medicina; la medicina no s'ha creat quan has accedit a la facultat: al darrere teu hi ha una llarga cadena d'esforços de molts altres metges i el teu en serà un més i no pas el més important. Per aquest motiu cal respectar molt els metges del passat i els jubilats: tots han practicat la millor medicina del seu moment. Cal llegir història de la medicina i biografies mèdiques per entendre-ho i saber quin és el teu lloc i el de la

medicina vigent. El compromís amb els companys ha de ser total, avui treballem en equip. La unitat és la cèl·lula, però funcionalment són més importants els teixits i òrgans. Això mateix cal aplicar-ho a la nostra relació amb la infermeria i amb totes les professions sanitàries. Cal curar els pacients, però també cuidar-los i alhora cuidar-nos: la cura comença per la del mateix metge. Cal escoltar i parlar; la paraula apropa, consola, tracta i educa. Cal gestionar bé els recursos, però sempre d'acord amb la bona praxi. L'ètica ha d'acompanyar tothora el comportament del professional. La formació continuada és una exigència envers un mateix i els pacients, amb la convicció que d'ells s'aprèn moltíssim.

Lluís Guerrero la seva esposa Victòria amb els seus fills Alba i Guillem, 2004